

Nová synagoga se přeměnila v obchodní dům.

FOTO: JAN PERGLER

➔ Michka z Radostína a Ostrova. Při poslední opravě se ukázalo, že dům je osazen různými střílnami, okny a dekoračními prvky po celém obvodu. V zadní části byla budova spojena se sladovým mlýnem, kde se údajně konaly hostiny pro přátele majitele domu.

Do synagogy pro boty

První židovští osadníci přišli do Meziříčí na přelomu patnáctého a šestnáctého století a v osmnáctém století již tvořili celou jednu třetinu obyvatelstva. Rozkvět zdejšího ghetta doprovázely i stavební úpravy ve městě. Ještě před 50 lety byly v Meziříčí tři synagogy. Do dnešních dnů se dochovaly pouze dvě. Stará synagoga byla postavena po třicetileté válce. Dvou-podlažní budově s valbovou střechou vévodí kamenný portál

barokně-klasicistního pojetí, pravděpodobně z druhé poloviny 18. století. Na konci minulého století byla synagoga obnovena a sídlí v ní výtvarná galerie. Ale ani v Meziříčí neměla židovská obec na různých ustlání, v roce 1848 se ctihodní Meziříčané obrátili proti svým židovským spoluobčanům po vykonstruovaném obvinění, že místní Židé odcizili monstranci z farního kostela. Daleko závažnějšího prohřešku se zdejší židovská komunita dopustila v očích meziříčské katolické většiny, když v roce 1899 našla ve Staré synagoze dočasně útočiště rodina Leopolda Hilsnera, který byl v nedaleké Polné falešně obviněn z rituální vraždy mladé služby Anežky Hružové. Osud židovské komunity ve Velkém Meziříčí dostatečně odráží osud dvou zdejších staveb. Malá syna-

goga vznikla pravděpodobně již ve 13. století, v roce 1955 ji židovská obec prodala a o několik let byla zčásti zbourána. Ještě peprnější osud potkal Novou synagogu, kterou v roce 1870 za 25 000 zlatých navrhl a postavil August Prokop. Jde o halovou budovu o dvou až třech podlažích se sedlovou střechou, vystavěnou v tehdy módním novogotickém slohu. Všechna průčelí jsou provedena z režného zdiva v kombinaci červených a černých cihel. Okna byla zdobena barevnou vitráží ve tvaru šesticípé hvězdy. Nepravá klenba z dřevěných obkladů a obložení stropů s jemnou výzdobou jsou zakryty vloženým stropem. Ještě donedávna zde úřadovali vietnamští obchodníci a do Nové synagogy chodili místní lidé pro levné boty a oblečení. ●

KLÁRA VOCELOVÁ

Velkomeziříčsko

Pojdme zas jednou pěšky. Připouštím, že celá doporučená trasa je sjízdná i pro cykloturisty, jen v závěru doporučuji, aby použili z Naloučan do Náměšti nad Oslavou silnici. Jsem však toho názoru, že členitost a pestrost údolí Oslavy se lépe vychutná menší rychlostí.

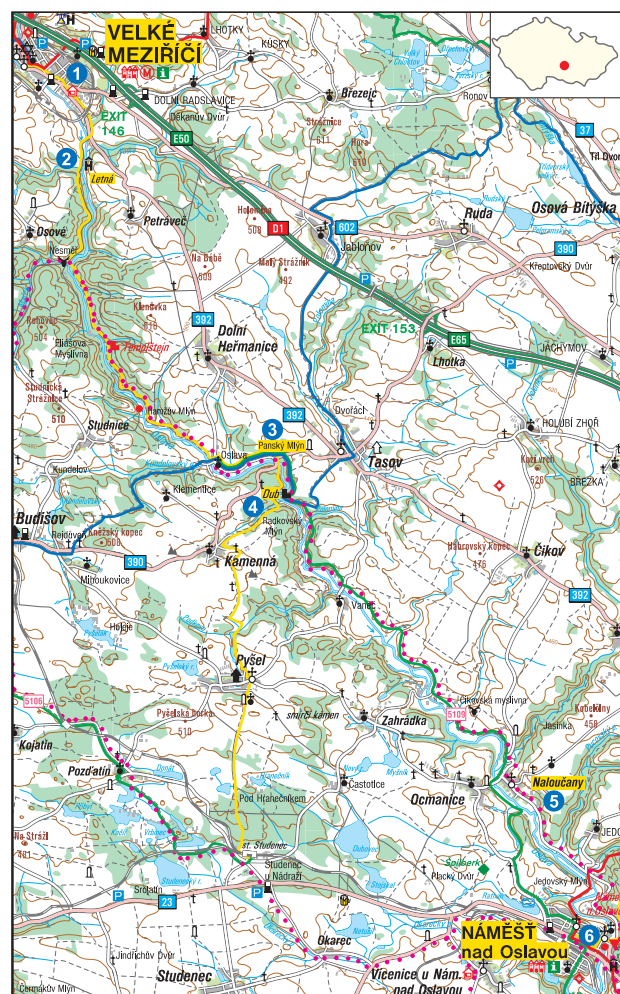
Z Velkého Meziříčí vyjdeme po žluté značce silnicí podél Oslavy, dojdeme k hotelu Letná (3,5) a vstoupíme do romantického skalnatého Nesměřského údolí se zalesněnými svahy. Za ním přejdeme na druhý břeh a příjemnou cestou v méně výrazném údolí dojdeme kolem Eliášovy myslivny (6,5) k odbočce ke zřícenině Templštejn, kterou si nenecháme ujít. Hrad byl postaven podle zásad anglické hradní architektury na přelomu 13. a 14. století řádem templářů. Nebyl nikdy dobyt a zanikl až po požáru v 16. století. Severně lesní údolí vstoupí do otevřené krajiny u Hanžova mlýna, technické památky z počátku 19. století, chatovými osadami dojdeme do obce Oslavy (10,5) a odtud po silnici k Panskému mlýnu (11,5). Ke zřícenině Dub (12,5) můžeme dojít po modré značce při řece nebo pokračovat od mlýna bez značky po silnici do Tasova, kde kromě občerstvení najdeme kostel sv. Petra a Pavla s cenným interiérem a několik soch. Značka nás dál provede chatovou osadou k ústí potoka Polominy do Oslavy, kterou vytrvale sleduje v mělké části údolí osadou Vaneč. Zde do Oslavy vtéká potok Podkovák.

Za ústím Ratnovského potoka se údolí opět prohloubí, cesta vede těsně po břehu na okraji lesa a druhý břeh tvoří louky. Za Naloučanským mlýnem se scénérie uklidní, lesa ubývá a my v Naloučanech (20,5) přecházíme na druhý břeh. Cyklistům jsme odtud doporučili silnici, sledující řeku zleva. My se dál držíme zelené značky, která obchází zprava výrazný ostroh a za malým rybníčkem Nezdařilem vstupuje rovněž na – ovšem jinou – silnici. Po ní dojdeme k rekreačnímu rybníku Rathau, ležícímu již na okraji Náměšti nad Oslavou (24,5) a značka nás dovede k železniční stanici. Naše cílové město, z něhož se lze vlakem vrátit na start, vzniklo jako podhradí. Hrad byl za Žerotínů přestavěn na renesanční zámek, v němž se zachovala válcová kamenná věž na severní straně a dvě hranolové věže na východní straně spolu se zbytky původních hradeb.

JAN STRÁSKÝ

Autor je místopředsedou Klubu českých turistů, bývalý ministr a premiér

Mapa: Velkomeziříčsko, 1:50 000, edice KČT č. 84

TRASA: 1 Velké Meziříčí – po žluté 7546: 2 Letná (hotel) (3,5) – 3 Panský mlýn (11,5) – po zelené 4508: 4 zř. Dub (12,5) – 5 Naloučany (20,5) – 6 Náměšť nad Oslavou, žst. (24,5)

MAPA: © KARTOGRAFIE PRAHA